

Lietas arhīva Nr. C-2040-21/16
[ECLI:LV:KURT:2021:0528.C69204021.4.S](#)

SPRIEDUMS

LATVIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ

Liepājā 2021.gada 28.maijā

Kurzemes rajona tiesa

tiesnesis Ilja Grigorjevs

rakstveida procesā izskatīja civillietu /pers. B/ prasībā pret /pers. C/ par uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu.

Aprakstošā daļa

[1] 2021.gada 15.martā /pers. B/ (turpmāk arī – prasītāja) iesniegusi tiesā prasības pieteikumu pret /pers. C/ (turpmāk arī – atbildētājs) par uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka kopdzīvē ar atbildētāju /datums/dzimis dēls /pers.vārds/, kurš pēc kopdzīves pārtraukšanas atrodas prasītājas aprūpē un uzraudzībā.

2009.gada 5.janvārī prasītāja iesniegusi prasību pret atbildētāju par uzturlīdzekļu piedziņu. Saskaņā ar 2009.gada 14.aprīļa Liepājas tiesas lēmumu, apstiprināts 2009.gada 14.aprīlī noslēgtais izlīgums, ar kuru puses bija vienojušās, ka atbildētājs labprātīgi uzņemas ne vēlāk kā līdz ikmēneša 22.datumam pārskatīt prasītājas bankas kontā LVL 80.00 (113.83 EUR), kas paredzēti dēla /pers.vārds/uzturam.

Dēlam /pers. vārds/ šobrīd ir 13 gadi, līdz ar to viņai ir tiesības saņemt 30% no valstī noteiktās minimālās darba algas, kas šobrīd ir 500.00 EUR. Atbildētājs pats nemaksā uzturlīdzekļus. No 2010.gada 17.februāra uzturlīdzekļus saņem no Uzturlīdzekļu garantijas fonda.

Prasības pieteikumā lūgts piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai uzturlīdzekļus dēla /pers. F/ uzturam ik mēnesi līdz kārtējā mēneša 22.datumam 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, sākot no prasības iesniegšanas dienas līdz bēms pats var sevi apgādāt. Prasītāja lūdz arī izbeigt uzturlīdzekļu samaksu saskaņā ar Liepājas tiesas 2009.gada 14.aprīlī apstiprināto izlīgumu.

Prasība pamatota uz Civillikuma 179.pantu, Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumiem Nr.37 "Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam".

[2] Atbildētājs tiesneša noteiktajā termiņā (15 dienu laikā no prasības pieteikuma nosūtīšanas dienas – 2021.gada 22.marta) rakstveida paskaidrojumu tiesā nav iesniedzis.

[3] Ar Kurzemes rajona tiesas tiesneša 2021.gada 20.aprīļa lēmumu, pamatojoties uz Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 10.pantu, noteikts izskatīt lietu rakstveida procesā 2021.gada 28.maijā, nosakot lietas dalībniekiem termiņu līdz 2021.gada 10.aprīlim papildu paskaidrojumu vai citu procesuālo lūgumu (tostarp lūguma par lietas izskatīšanu tiesas sēdē) un noraidījumu tiesas sastāvam iesniegšanai.

Par lietas izskatīšanas datumu pusēm ir paziņots, 2021.gada 20.aprīlī nosūtot paziņojumus: prasītājai – uz prasības pieteikumā norādīto elektroniskā pasta adresi, atbildētājam – uz deklarētās dzīvesvietas adresi (lietas 16., 17.lapa).

[4] 2021.gada 26.aprīlī tiesā saņemts atbildētāja rakstveida paskaidrojums, kurā norādīts, ka atbildētājs prasību neatzīst.

Atbildētājs norāda, ka līdz šim maksājis uzturlīdzekļus ar Uzturlīdzekļu garantiju fonda starpniecību un nepiekrīt uzturlīdzekļu summas palielinājumam. Prasītāja nebija vērsusies pie atbildētāja ar lūgumu maksāt vairāk. Norāda, ka prasītāja nav iesniegusi pierādījumus par uzturlīdzekļu summas tērēšanu tieši bērna interesēs, kā arī pierādījumus, ka pati vismaz tādā pašā apmērā sniedz uzturlīdzekļus bērnam.

Atbildētājs izteicis lūgumu izskatīt lietu mutvārdu procesā, jo vēlas pilnvērtīgi realizēt savas procesuālās tiesības tieši tiesas sēdē.

Motīvu daļa

[5] Pārbaudījusi un novērtējusi lietā esošos rakstveida pierādījumus, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma.

[5.1] Saskaņā ar Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 10.panta pirmo daļu civillietu un administratīvo lietu tiesa var izskatīt rakstveida procesā, ja iespējams nodrošināt lietas dalībnieku procesuālo tiesību ievērošanu un tiesa nav atzinusi par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē.

Atbildētājs tiesai pieteicis lūgumu skatīt lietu tiesas sēdē, norādot, ka vēlas pilnvērtīgi realizēt savas procesuālās tiesības, tomēr nekonkretizējot, kādas tieši tiesības un kāpēc šīs tiesības nav iespējams realizēt rakstveida procesā.

No lietas materiāliem redzams, ka tiesa ir veikusi visas Civilprocesa likumā paredzētās procesuālās darbības, lai nodrošinātu atbildētājam iespēju sniegt iebildumus, pierādījumus, kā arī pieteikt noraidījumu. Proti, 2021.gada 22.martā atbildētājam ir nosūtīts prasības pieteikuma noraksts, nosakot 15 dienu termiņu paskaidrojuma sniegšanai (lietas 11.lapa). Tāpat 2021.gada 20.aprīlī atbildētājam tika nosūtīts Kurzemes rajona tiesas tiesneša 2021.gada 20.aprīļa lēmums, ar kuru noteikts izskatīt lietu rakstveida procesā un dots laiks papildu paskaidrojumu un citu procesuālo lūgumu iesniegšanai (lietas 17.lapa).

Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka, izskatot lietu rakstveida procesā, atbildētājam netika liegtas iespējas pirms lietas izskatīšanas sniegt iebildumus pret prasību un iesniegt pierādījumus, kas šos iebildumus apstiprina. Līdz ar to par nepamatotu atzīstams atbildētāja lūgums, ka lieta izskatāma tiesas sēdē.

[5.2] No lietā esošās dzimšanas apliecības redzams, ka /datums/dzimis /pers. F/, kura māte ir prasītāja (iepriekšējais uzvārds /uzvārds/) un tēvs ir atbildētājs (lietas 5.lapa).

Ar lietā esošo Liepājas pilsētas bāriņtiesas 2012.gada 8.oktobra lēmumu atļauts prasītājai mainīt dēlam/pers. F/ uzvārdu uz savu uzvārdu “/uzvārds/” (lietas 8.lapa).

Savukārt no Iedzīvotāju reģistrā iekļautajām ziņām redzams, ka lietas izskatīšanas brīdī pušu dēlam vārds un uzvārds ir /pers. F/.

[5.3] Civillikuma 179.panta pirmā un otrā daļa noteic, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem. Minētā panta piektā daļa noteic, ka minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto minimālo mēnešalgu un bērna vecumu.

Atbilstoši Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumu Nr.37 “Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam” 2.2.apakšpunktam katra vecāka pienākums ir katru mēnesi nodrošināt saviem bērniem minimālos uzturlīdzekļus šādā apmērā: katram bērnam no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai – 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2015.gada 24.novembra noteikumu Nr.656 “Noteikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru normālā darba laika ietvaros un minimālās stundas tarifa likmes aprēķināšanu” 2.punktu (redakcijā, kas ir spēkā no 2021.gada 1.janvāra) minimālā mēneša darba alga normālā darba laika ietvaros ir 500 euro.

No minētajām tiesību normām nepārprotami izriet katra vecāka pienākums uzturēt bērnu, maksājot uzturlīdzekļus vismaz tiesību aktos noteiktajā minimālajā apmērā. Turklāt minimālais uzturlīdzekļu apmērs nav atkarīgs no vecāka mantas stāvokļa un spējas uzturēt bērnu. Līdz ar to tiesa atzīst par pamatotu prasītājas viedokli, ka pienākums uzturēt bērnu ir absolūts vecāku pienākums.

[5.4] Civilprocesa likuma 203.panta ceturtā daļa noteic, ka, ja pēc tam, kad likumīgā spēkā stājies spriedums, ar kuru no atbildētāja piespriesti periodiski maksājumi, mainās apstākļi, kas ietekmē maksājumu apmēru vai ilguma noteikšanu, katra puse ir tiesīga, iesniedzot jaunu prasību, prasīt maksājumu apmēra vai termiņa grozīšanu.

Ar Liepājas tiesas 2009.gada 14.aprīļa lēmumu lietā Nr.20220109 ir izbeigta tiesvedība civillietā prasītājas prasībā pret atbildētāja par uzturlīdzekļu piedziņu. Tiesa ir apstiprinājusi pušu izlīgumu, saskaņā ar kuru atbildētājs apņēmas maksāt prasītājai bērna /pers. F/ uzturam ik mēnesi 80,00 Ls (lietas 7.lapa).

Piemērojot Latvijas Bankas noteikto valūtu maiņas kursu (1 EUR = 0,702804 EUR), tiesa secina, ka izlīgumā puses vienojās, ka uzturlīdzekļu apmērs ir 113,83 EUR mēnesī.

Savukārt no sprieduma 4.2.apakšpunktā norādītajām tiesību normām izriet, ka minimālo uzturlīdzekļu apmērs bērnam, kas sasniedzis 7 gadu vecumu, ir 150,00 EUR mēnesī.

Tas nozīmē, ka pēc pušu izlīguma apstiprināšanas apstākļi ir mainījušies tā, ka atbildētāja maksājamo uzturlīdzekļu apmērs ir mazāks par valstī noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmēru.

[5.5] Par nepamatotu tiesa atzīst atbildētāja paskaidrojumā norādīto iebildumu, ka prasītāja nebija vērsusies pie viņa ar lūgumu maksāt lielākus uzturlīdzekļus.

Civilprocesa likuma 1.panta pirmajā daļā noteikts, ka katrai fiziskajai un juridiskajai personai ir tiesības uz savu aizskarto vai apstrīdēto civilo tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizsardzību tiesā. Tas nozīmē, ka persona, kuras tiesības ir aizskartas, jebkurā brīdī var sākt šo tiesību aizsardzību, vērstoties tiesā, ja vien likums nenosaka citādu strīda risināšanas kārtību.

Šajā gadījumā neviena tiesību norma neuzliek par pienākumu pirms prasības celšanas tiesā par uzturlīdzekļu piedziņu veikt kādas darbības, tostarp risināt radušos strīdu pārrunu kārtībā.

Arī tas, ka atbildētājs veic uzturlīdzekļu izmaksu ar Uzturlīdzekļu garantiju fonda starpniecību neatbrīvo viņu no pienākuma maksāt prasītājai dēla uzturam uzturlīdzekļus vismaz valstī noteiktajā apmērā.

Tiesa atzīst, ka šajā lietā nav izšķirošas nozīmes pierādījumu neesamībai par to, ka prasītāja uzturlīdzekļus tērē bērna vajadzībām un ka pati vismaz tādā pašā apmērā sniedz uzturlīdzekļus bērnam. No prasības pieteikuma redzams, ka bērns lietas izskatīšanas brīdī atrodas prasītājas aprūpē un uzraudzībā, ko nenoliedz arī atbildētājs. Tas secināms no atbildētāja paskaidrojuma, kurā viņš norāda, ka maksā uzturlīdzekļus ar Uzturlīdzekļu garantiju fonda starpniecību un ka prasītāja neinformē par bērna attīstību, sekmēm, veselību, nesūta fotogrāfijas. Tādējādi tieši prasītājai rodas izdevumi, kas saistīti ar bērna aprūpi un uzraudzību, kas nozīmē, ka viņai ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus no atbildētāja kā no bērna tēva šo izdevumu daļējai kompensēšanai.

[5.6] Ņemot vērā norādītos apstākļus, tiesa atzīst, ka prasība par uzturlīdzekļu piedziņu 30% apmērā mēnesī no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas ir pamatota un apmierināma.

[6] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 228.panta trešo daļu ar tiesas lēmumu apstiprinātais izlīgums izpildāms, ievērojot tiesas spriedumu izpildes noteikumus. tas nozīmē, ka, ja tiesas apstiprinātais izlīgums netiek pildīts labprātīgi, tad piedzinējam ir tiesības lūgt to izpildīt piespiedu kārtā atbilstoši Civilprocesa likuma "E" daļai.

Līdz ar to, lai atbildētājam nerastos pienākums maksāt uzturlīdzekļus gan saskaņā ar šo spriedumu, gan saskaņā ar Liepājas tiesas 2009.gada 14.aprīlī apstiprināto izlīgumu, nosakāms, ka uzturlīdzekļu izmaksa saskaņā ar pušu noslēgto izlīgumu pārtraucama no dienas, kad atbildētājam rodas pienākums maksāt uzturlīdzekļus šajā spriedumā noteiktajā apmērā.

[7] Tiesa atzīst, ka uzturlīdzekļi tiesas spriedumā noteiktajā apmērā piedzenami no prasības pieteikuma iesniegšanas dienas, jo ar prasības celšanas brīdi prasītāja saskaņā ar Civilprocesa likuma 1.pantu uzsākusi savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju (*sk. Augstākās tiesas Senāta 2007.gada 29.augusta spriedumu lietā Nr.SKC-556*). Līdz ar to uzturlīdzekļi palielinātajā apmērā piedzenami no 2021.gada 15.marta.

[8] Atbilstoši Civilprocesa likuma 205.panta pirmās daļas 1.punktam spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties, ņemot vērā, ka uzturlīdzekļu piedziņa skar bērna materiālās intereses, bet saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.pantu bērna intereses ir prioritāras.

[9] Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 6.punktā noteikts, ka prasībās par maksājumu vai devumu samazināšanu vai palielināšanu prasības summa ir summa, par kādu samazina vai palielina maksājumus vai devumus, bet ne vairāk kā par vienu gadu.

Tādējādi šajā lietā prasības summa ir 434,04 EUR [(150,00 EUR – 113,83 EUR) x 12 mēneši].

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta "a" apakšpunktu par prasību, kas novērtējama naudas summā līdz 2134 *euro* maksājama valsts nodeva 15 procenti no prasības summas, bet ne mazāk par 70 *euro*. Ievērojot minēto, tiesa secina, ka šajā lietā maksājama valsts nodeva 70,00 EUR apmērā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktu ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi ir ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu, izsniegšanu un tulkošanu saistītie izdevumi. Atbilstoši Tiesu administrācijas izstrādātajai vienotajai metodikai par izdevumu noteikšanu, lietā, kur piedalās viens prasītājs un viens atbildētājs, jāmaksā ar prasības pieteikuma noraksta un tiesas pavēstu piegādāšanu saistītie izdevumi 5,37 EUR apmērā.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punktam prasītāja ir atbrīvota no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos. Civilprocesa likuma 42.panta pirmā daļa noteic, ka tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai.

Ievērojot to, ka prasība ir apmierināma pilnībā, no atbildētāja valsts ienākumos piedzenama valsts nodeva 70,00 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 5,37 EUR.

[10] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.¹ pantu, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, [...] un par tiesāšanās izdevumu piedziņu, tiesa nosaka termiņu sprieduma labprātīgai izpildei, kas nedrīkst būt garāks par 10 dienām no sprieduma spēkā stāšanās dienas. Savukārt saskaņā ar Covid-19 infekcijas izplatības seku pārvarēšanas likuma 21.panta otro daļu tiesa, izskatot civillietas un lemjot par sprieduma labprātīgas izpildes termiņu saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.¹ pantu, var to noteikt ne garāku par 60 dienām, izņemot gadījumus, kad spriedums izpildāms nekavējoties.

Tiesa atzīst, ka atbildētājam saskaņā ar šo spriedumu rodas pienākums maksāt bērnam uzturam lielākus naudas līdzekļus, nekā līdz šim. Ievērojot to, ka bērna intereses ir prioritāras, ņemot vērā atbildētāja norādi uz zemiem ienākumiem, tiesa atzīst, ka šajā gadījumā nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesas izdevumu samaksu valsts ienākumos – 60 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas. Minēto izdevumu samaksas

dokumenti iesniedzami Kurzemes rajona tiesā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 97., 193., 194., 195.pantu, tiesa

nosprieda:

apmierināt /pers. B/ prasību pret /pers. C/ par uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu.

Palielināt uzturlīdzekļu apmēru un piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. B/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus bēma /pers. F/, personas kods /personas kods/, uzturam ik mēnesi 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, sākot no 2021.gada 15.marta līdz bēma /pers. F/, personas kods /personas kods/, 18 (astoņpadsmit) gadu vecuma sasniegšanai, uzturlīdzekļus ieskaitot bankas kontā /konta numurs/ ("Swedbank" AS) līdz kārtējā mēneša 22. (divdesmit otrajam) datumam.

Noteikt, ka spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties.

Noteikt, ka Liepājas tiesas 2009.gada 14.apriļa lēmums lietā Nr.C20220109, ar kuru apstiprināts /pers. B/ (pēc uzvārda maiņas /uzvārds/) un /pers. C/ izlīgums par /pers. C/ pienākumu maksāt uzturlīdzekļus 80,00 Ls mēnesī izpildāms līdz 2021.gada 15.martam.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos valsts nodevu 70,00 EUR (septiņdesmit *euro*) un izdevumus par tiesas dokumentu piegādāšanu 5,37 EUR (pieci *euro* 37 centi). Dokumenti, kas apstiprina šo izdevumu samaksu, jāiesniedz Kurzemes rajona tiesas kancelejā.

Noteikt /pers.C/ personas kods /personas kods/, termiņu 60 (sešdesmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesas izdevumu samaksu un pierādījumu iesniegšanai Kurzemes rajona tiesā par minēto izdevumu samaksu.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā apelācijas kārtībā Kurzemes apgabaltiesā, apelācijas sūdzību iesniedzot Kurzemes rajona tiesā.

Spriedums sastādīts 2021.gada 28.maijā

Tiesnesis

(personiskais paraksts)

I.Grigorjevs